

30 juni 2026

Nationaal Burgerberaad Klimaat

Eerste Kamer

**Nationaal
Burgerberaad
Klimaat**

Heel Nederland

in het klein

Een afspiegeling van de samenleving

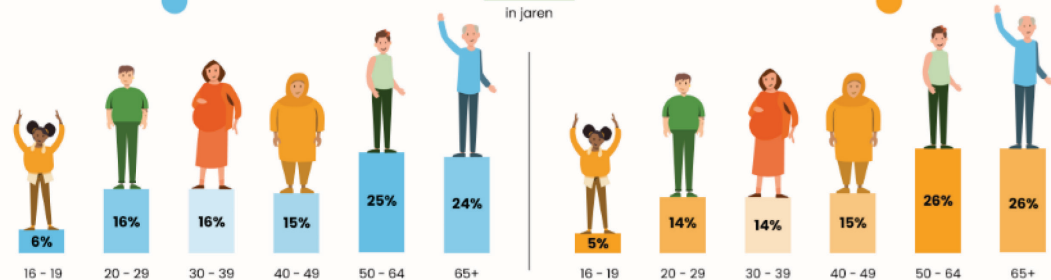
Het Nationaal Burgerberaad Klimaat geeft het kabinet advies over het tegengaan van klimaatverandering. Het burgerberaad bestaat uit 175 gelote mensen uit heel Nederland, van jong tot oud, uit stad en dorp, met verschillende meningen over het klimaatbeleid. Zoals je kunt zien, vormen ze samen een zo goed mogelijke afspiegeling van de samenleving.

Verdeling in Nederland

Verdeling in het Nationaal Burgerberaad Klimaat

Leeftijd

in jaren

Mening over klimaatbeleid

18%

Zeer bezorgd over klimaatverandering, wil meer klimaatbeleid

28%

(Enigszins) bezorgd over klimaatverandering, wil meer klimaatbeleid

32%

Enigszins of niet bezorgd over klimaatverandering, wil evenveel of minder klimaatbeleid

22%

Niet bezorgd over klimaatverandering, wil minder klimaatbeleid

19%

Zeer bezorgd over klimaatverandering, wil meer klimaatbeleid

29%

(Enigszins) bezorgd over klimaatverandering, wil meer klimaatbeleid

30%

Enigszins of niet bezorgd over klimaatverandering, wil evenveel of minder klimaatbeleid

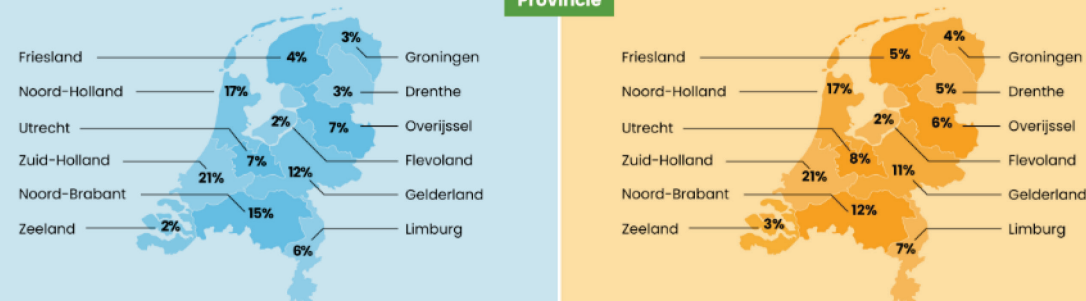
21%

Niet bezorgd over klimaatverandering, wil minder klimaatbeleid

Geslacht

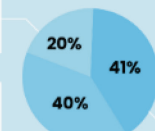

Provincie

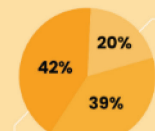
Opleiding

- Diploma basisonderwijs en/of vmbo
- Eerste 3 leerjaren van havo/vwo
- Diploma assistentopleiding (mbo-1)

Diploma hbo en/of universiteit

- Bovenbouw van havo/vwo
- Diploma basisberoepsopleiding (mbo-2)
- Diploma vakopleiding (mbo-3)
- Diploma middenkader en specialistenopleidingen (mbo-4)

Diploma hbo en/of universiteit

- Diploma basisonderwijs en/of vmbo
- Eerste 3 leerjaren van havo/vwo
- Diploma assistentopleiding (mbo-1)

- Bovenbouw van havo/vwo
- Diploma basisberoepsopleiding (mbo-2)
- Diploma vakopleiding (mbo-3)
- Diploma middenkader en specialistenopleidingen (mbo-4)

Door afrondingsverschillen is het mogelijk dat de categorieën per kenmerk optellen tot meer dan 100%.

175 deelnemers

55 kinderen en jongeren

7 weekenden

35.000+ Nederlanders

9 maanden

27 veldbezoeken

88 deskundigen

3 kabinetten

**Nationaal
Burgerberaad
Klimaat**

in de trein?

REIZEN

Help Kennisvrij

*Hoe kunnen we als Nederland eten,
spullen gebruiken en reizen op een
manier die beter is voor het
klimaat?*

**Nationaal
Burgerberaad**
Klimaat

Rollen

- Initiatiefnemers: kabinet en Tweede Kamer
- Politiek verantwoordelijk: minister BZK en minister KGG
- Onafhankelijk voorzitter: Nienke Meijer
- Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving

Politieke afspraken

- Motiveringsplicht kabinet – 29 mei 2026
- Besprekingsplicht Tweede Kamer – sept 2026
- Slotbijeenkomst – november 2026

Burgerberaad | De 175 Nederlanders die compleet verschillend over klimaat dachten, zijn toch met 'impactvolle adviezen' aan de politiek gekomen. Zo wil het burgerberaad dat voedselverspilling in 2035 gehalveerd is

Uiteenlopende groep burgers wordt het eens over klimaatadviezen

Maarten van Gestel
redactie duurzaamheid/economie

Het Nationaal Burgerberaad Klimaat was een groot experiment, maar dat experiment is meer dan geslaagd en smaakt naar meer. Dat concluderen onderzoekers van de Radboud Universiteit, De Haagse Hogeschool en Tilburg University in hun evaluatie-ervan.

Vorig jaar kwamen 175 Nederlanders zes maanden lang meermalen samen om de regering uit de impasse in het klimaatbeleid te helpen. Ze vormden een afspiegeling van de samenleving, wat betreft leeftijd, opleidingsniveau, woonplaats en opvatting over klimaat.

Hoewel felle klimaat-sceptici met juist zeer bezorgde Nederlanders moesten samenwerken, kwam de groep via 'constructieve gesprekken' toch tot potentieel 'impactvolle adviezen', concluderen de wetenschappers. Het dik 200 pagina's tellende rapport stelt dat de democratische vernieuwing 'geslaagd' verliep. "En dat is bijzonder als je bedenkt hoe moeilijk dit thema is", zegt onderzoeker en universitair hoofddocent politicologie Kristof Jacobs van de Radboud Universiteit.

Het Nationaal Burgerberaad Klimaat was het eerste sinds 2006. Nooit eerder was het zo uitgebreid opgezet. Volgens Jacobs was er genoeg reden tot zorg, vooral door de tumultueuze politieke tijden. Het initiatief kwam van het kabinet-Rutte IV, het beraad vond plaats onder het kabinet-Schoof en de adviezen moesten navolging krijgen onder het kabinet-Jetten. Burgerberaden zijn daarnaast nooit zonder risico. "Zonder goede begeleiding kunnen ze polarisatie juist vergroten." Maar in Nederland was het wel een succes, met name door de intensieve rol van moderatoren.

Sceptici bleven sceptisch
De onderzoekers hielden voor en na de sessies enquêtes onder alle 175 deelnemers. Wat opviel was dat de polarisatie binnen deze samenleving in het klein 'tegelijkertijd wel en niet afnam.

"Op inhoudelijk vlak verminderde de polarisatie niet", zegt Jacobs. Ondanks sessies met meer dan vijftig experts bleven sceptici sceptisch en bezorgden bezorgd. "Deelnemers werden hooguit germaand eerder, konden hun standpunt in meer detail onderbouwen." Dit gebrek aan verschuiving is verbazingwekkend, vindt Jacobs, en leert ons iets

In het kort

Het Nationaal Burgerberaad Klimaat is afgerond.

Felle klimaat-sceptici moesten samenwerken met mensen die bezorgd zijn over het klimaat.

Ondanks die verschillen kwamen ze met stevige en ingrijpende maatregelen.

het belangrijkste percentage, volgens Jacobs: "Zo'n 94 procent van de deelnemers was achteraf bereid om de uitkomst te accepteren. Als je kijkt hoever de meningen uit elkaar lagen, is dat indrukwekkend."

De dertien adviezen aan het kabinet zijn geen vage compromissen, maar stevige en ingrijpende maatregelen. Zo wil het burgerberaad dat voedselverspilling in 2035 gehalveerd is, bijvoorbeeld dankzij een vergelijkbare wet als in Spanje, die supermarkten verplicht voedsel te doneren en niet weg te gooien. Dat bespaart vele tonnen CO₂-uitstoot. Ook willen de burgers dat de landbouw onder het Europese systeem van CO₂-beperijzing komt, waardoor duurzaam boeren financieel aantrekkelijker wordt. En kerosine moet wereldwijd belast worden, om vliegen eerlijk te bejuzigen en treinen aantrekkelijker te maken.

Zonde om eten weg te gooien

De deelnemers waren het, ook aan het einde, niet eens over de ernst van klimaatverandering, zegt Jacobs, maar konden elkaar in deze maatregelen vinden. "Bijvoorbeeld omdat ze het zonde vinden om eten weg te gooien, of omdat ze duurzame voeding belangrijk vinden vanwege gezondheid." In discussies over klimaat lijken Nederlanders missies in te graven in hun kamp. "Maar bespreek concrete punten, en mensen kunnen elkaar verrassend goed vinden."

Hoe succesvol het burgerberaad werkelijk zal zijn, hangt af van wat de politiek erme gaat doen. In andere landen liep het hier soms spaak. In Frankrijk werden de adviezen bijvoorbeeld nauwelijks opgevolgd.

In Nederland zijn afspraken gemaakt om dit te voorkomen. Uiterlijk op 1 juni moet minister Van Veldhoven (Klimaatbeleid) de Tweede Kamer laten weten hoe zij de adviezen gaat opvolgen. Toch blijft het spannend waar de adviezen daadwerkelijk toe gaan leiden - een internationale luchtovereenkomst van Nederland niet in zijn eentje optuigen.

Als de opvolging goed gaat, zijn burgerberaden een belangrijke toevoeging aan de democratie, stellen de onderzoekers. En voor behaling vatbaar in Nederland, juist op 'spannende' onderwerpen, zoals stikstof, asiel en veiligheid. "Dat komen de politieke partijen niet met elkaar uit. De kracht van een burgerberaad is het overbruggen van die kloof."

over de (on)bereidheid van mensen hun mening bij te stellen.

Maar bijvoorbeeld, vindt Jacobs, is dat de polarisatie wel afnam op menselijk niveau. "Het idee van: mensen met een andere mening zijn stom." Niet eerder werd dit aspect van een burgerberaad zo uitgebreid onderzocht. Jacobs zag hoe deelnemers met elke bijeenkomst meer begrip voor elkaar kregen.

Zo vond 90 procent van de groep dat men 'goed' naar elkaar luisterde. En 93 procent vond dat mensen 'respectvol' met elkaar omgingen. Zo'n 87 procent ervoerde genoeg ruimte om zijn of haar mening te uiten. En

Ik maak deel uit van een nieuwe generatie. Wij denken: Belarussisch is cool.

schoolleer en activiste
Alina Hahornaja
de Verdieping 213

Opluchting bij mensen zonder papieren

Eerste Kamer stemt twee asielwetten weg
vandaag 415

FvD komt niet aan de bak in de gemeenteraad

vandaag

3

Trumps 'veel betere' Irandeal is nog ver weg

vandaag

8

Bloeiende boerenweide

Dit stuk land moet wijken voor het water
vandaag 6

TROUW.NL | 18STE JAARGANG NR 26811
POSTBUS 659 2000 AN AMSTERDAM |
020-662 8444 | MUNICIPELIJKTROUW.NL |
KLANTENSERVICE 088-0561588 |
BEZORGINO 088-0561599

BELGIË & ASP

€ 3,99

51728

Nationaal
Burgerberaad
Klimaat

**Je hoeft het niet met elkaar eens te
zijn om te kunnen samenwerken**

**Nationaal
Burgerberaad**
Klimaat

ad

nd 6

Nationaal Burgerberaad Klimaat

Zo leggen we de

Nationaal
Burgerberaad
Klimaat

Weekend 6
Dag 2

TIJDENS
SITUATIE
K HIER!